

УДК 339.548

DOI: 10.31359/2312-3427-2019-3-193

О.М. Яценко, д-р екон. наук, професор

yascenkoolgakneu@gmail.com

Д.С. Ускова, магістрант

**Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана**

ДОСВІД УКРАЇНИ У РОЗВ'ЯЗАННІ МІЖНАРОДНИХ ТОРОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СУПЕРЕЧОК В РАМКАХ СОТ

Теоретично досліджено процедуру вирішення спорів в рамках Світової організації торгівлі. Проаналізовано досвід України у веденні торговельно-економічних суперечок в рамках СОТ, зокрема визначено їх суб'єктно - об'єктну характеристику, систематизовано порушені статті та їх наслідки. Зроблено висновки про необхідність покращувати дипломатичні торговельно - економічні відносини з країнами; підвищувати рівень професійних знань та компетенцій представників національних зовнішньо - економічних органів з метою захисту та поліпшення національних торговельних інтересів.

Ключові слова: міжнародна торгівля, торговельна суперечка, міжнародні торговельно-економічні відносини, Світова Організація Торгівлі, ГАТТ, Орган вирішення спорів, позивач, відповідач, третя сторона.

Постановка проблеми. Світова організація торгівлі дозволяє захистити національні економічні інтереси за допомогою усунення дискримінаційних заходів зі сторони торговельних партнерів, а також забезпечення доступу вітчизняних товарів на іноземні ринки (режим найбільшого сприяння, національний режим). Однією з важливих функцій Світової організації торгівлі є процес врегулювання суперечливих ситуацій між країнами-учасницями. Механізм вирішення торговельних суперечок полягає у можливості припинити спірні питання в рамках міжнародного правового поля ще на стадії переговорів, не стимулюючи їх розвиток у подальші стадії конфлікту чи війни. Це дозволяє не залучати додатково людські та фінансові ресурси на тривалий процес офіційного вирішення спорів. Якщо ж за підсумками таких консультацій сторони не дійдуть спільного висновку, вони застосовують механізм вирішення суперечок,

передбачених нормами і правилами СОТ. У зв'язку з тенденцією до збільшення торговельних суперечок у міжнародних відносинах, в Організації встановлені чіткі часові обмеження на етапи розгляду суперечки. Перш за все, це запобігає затягуванню процесу вирішення спірних питань.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання торговельних суперечок виявилось актуальним серед провідних економістів і науковців України та інших країн світу. Дане питання досліджували Лук'яненко Д., Столярчук Я., Гужва І., Оніщенко В., Шнипко О., Серпухов М., Капітоненко М., Кременюк В., Панова В., Анцупова А., Осика С., Лекарь А., Сафонова О. та інші. Методи ведення торговельних війн розглядали такі вчені, як Гордєєва Т., Пуригіна О., Духневич А., наслідки торговельних війн були проаналізовані Золотарьовим В., Бялим Ю., Скобою Л., Джонсоном М. Не зважаючи на безумовну значущість та глибину досліджень, додаткового аналізу потребують виявлення нових тенденцій розвитку міжнародних торговельно-економічних суперечливих відносин.

Мета статі. Дослідити теоретичні і практичні шляхи вирішення торговельних спорів в рамках СОТ та аналізувати досвід торговельно-економічних суперечок України на сучасному етапі. Сформулювати рекомендації, що дозволять країні та представникам бізнесу збільшити ефективність використання механізму захисту національних інтересів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ретроспективний аспект вступу України до світової Організації Торгівлі розпочався наприкінці 1993 р., коли Україна надіслала офіційну заяву до Секретаріату ГАТТ про намір приєднатися. Однак, процес тривав доволі довго, цілих 15 років, поки Україна фактично стала країною-членом СОТ. Дана подія відбулась в результаті підписання Протоколу про вступ під час засідання Генеральної Ради СОТ у Женеві 2008 року. Підписаний Протокол відкрив перспективи для розвитку національної економіки України. З того часу наша країна має рівні торговельні умови та права з іншими членами організації брати безпосередню участь у формуванні новітніх правил торгівлі на світовому ринку товарів, послуг та об'єктів інтелектуальної власності у рамках поточного раунду багатосторонніх торговельних переговорів з метою врахування національних інтересів країни у торговельно-економічній сфері співробітництва [1].

Варто зазначити, що наразі Україна, як член СОТ, має право використовувати механізм врегулювання суперечок в рамках Організації, що сприяє справедливому вирішенню будь-яких суперечок з приводу

дотримання положень угод СОТ, котрі можуть виникнути у країни з її торговельними партнерами. Україна використовує цей механізм, оскільки це є частиною системних зусиль, спрямованих на забезпечення та розширення присутності національних товарів і послуг на зарубіжних ринках.

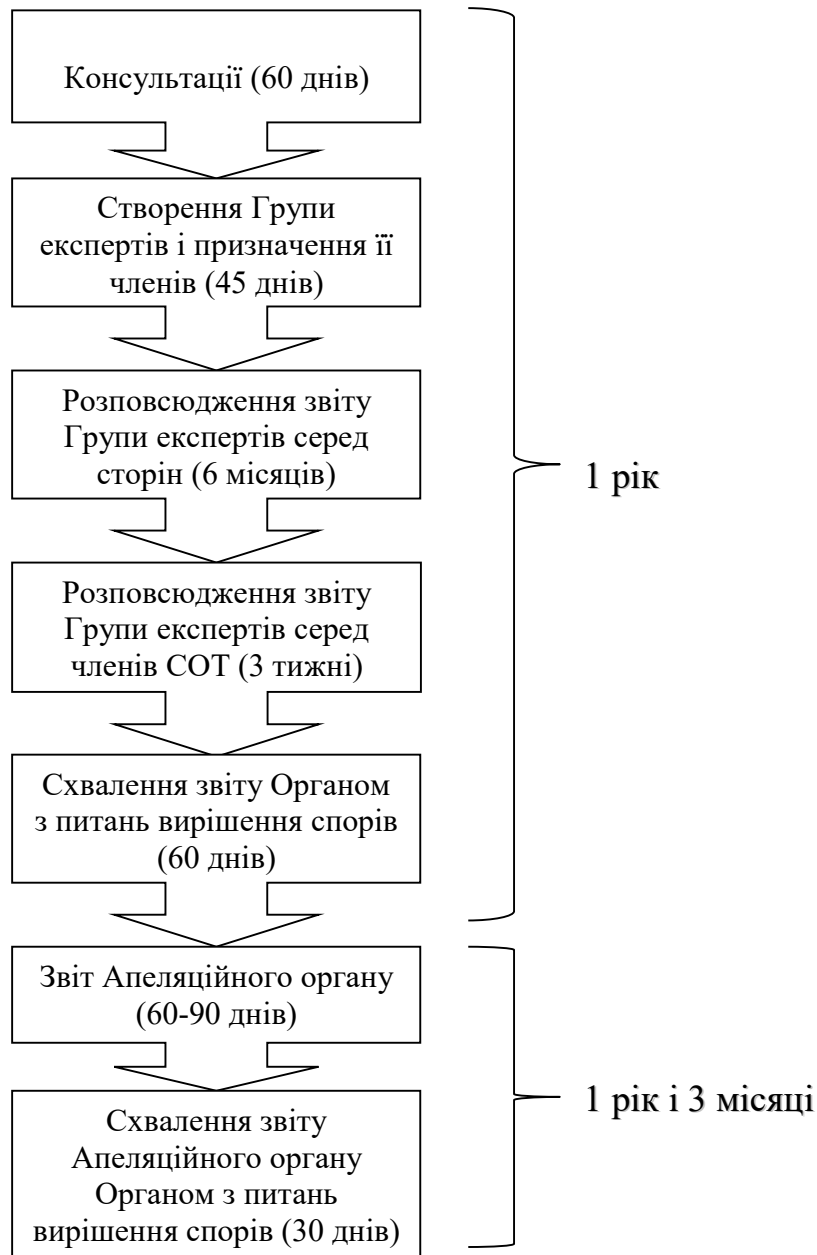
Механізми врегулювання суперечок гарантують виконання зобов'язань СОТ усіма країнами-членами Організації, які були прийняті під час торговельних переговорів. Без ефективного механізму розв'язання суперечок країни могли б використовувати лише дипломатичні методи, а це можливо тільки у випадку, коли обидві сторони прагнуть знайти взаємоприйнятне рішення. В протилежному випадку наявність суперечки вирішувалось би шляхом звернення до Органу Вирішення Спорів в СОТ чи до міжнародних арбітражних судів. Однак, треба віддати належне, що СОТ робить усе можливе, аби вирішити спір на перших його стадіях, не допускаючи погіршення ситуації в стадії конфлікту чи війни, коли притаманний високий рівень напруги у торговельно-економічних відносинах між країнами, відчутний тиск та наявні матеріальні втрати, спричинені заходами опонента.

Відповідно до Домовленостей про правила і процедури вирішення спорів та тривалість розгляду суперечок поступово проходить наступні стадії, наведені на рисунку.

Досліджуючи досвід України в рамках СОТ, у процесах ведення міжнародних торговельно-економічних суперечок країна брала участь 13 разів: 9 разів в якості позивача та 4 – відповідача, в якості третьої сторони була залучена понад 36 раз [3].

Методом теоретичних досліджень виявлено, що перший досвід у веденні міжнародних торговельних суперечок Україна здобула подавши позов проти Вірменії 20 липня 2010 р. з метою створення комісії для розгляду спірних питань стосовно Закону країни-відповідача «Про можливий податок на тютюнову продукцію», котрий містить дискримінаційні положення щодо внутрішніх податків на імпортні тютюнові вироби, порушуючи статті II: 1, III: 1, III: 2, III: 4 ГАТТ 1994 і пункт 1.2 Протоколу Вірменії про приєднання до СОТ [4]. Крім того, Україна зазначила, що вказаний закон встановлює митні збори на імпорту тютюнових виробів у розмірі 24 %, що вище ніж 15 %-ва ставка згідно з вимогами СОТ, введення завищених ставок акцизного податку на імпортні алкогольні напої, відповідно до Закону Вірменії «Про акцизний податок» від 7 липня 2000 р. Вірменія не відповіла на запит України щодо

проведення консультацій з даного приводу і Група експертів не була створена. Таким чином, спір залишився не вирішеним.

Етапи процедури та тривалість урегулювання суперечок в СОТ

Джерело: складено авторами на основі даних [2].

1. Суб’єктно – об’єктна характеристика та хронологічна систематизація торговельних суперечок України в рамках СОТ у період з 2008 – по 2019 рр.

	№ справи	В ролі позивача		№ справи	В ролі відповідача
1.	DS411	Вірменія: Заходи, що впливають на імпорт і внутрішній продаж цигарок і алкогольних напоїв	1.	DS423	Молдова: Оподаткування міцних алкогольних напоїв
2.	DS421	Молдова: Заходи, що впливають на імпорт і внутрішній продаж товарів (екологічний збір)			
3.	DS434	Австралія: Обмеження стосовно торговельних марок та вимог щодо упаковки на тютюнові вироби	2.	DS525	Росія: Заходи, пов’язані із торгівлею товарами і послугами
4.	DS499	Росія: Заходи, що впливають на імпорт залізничного обладнання і його частин			
5.	DS512	Росія: Заходи стосовно транзитних перевезень	3.	DS493	Росія: Антидемпінгові заходи щодо нітрату амонію та аміачної селітри
6.	DS530	Казахстан: Антидемпінгові заходи щодо сталевих труб			
7.	DS532	Росія: Заходи стосовно імпорту та транзиту окремої української продукції	4.	DS525	Росія: Заходи, пов’язані із торгівлею товарами і послугами
8.	DS569	Вірменія: Антидемпінгові заходи щодо сталевих труб			
9.	DS570	Киргизька Республіка: Антидемпінгові заходи щодо сталевих труб			

Джерело: складено автором на основі [4-16].

Наступний позов України проти Республіки Молдова щодо збору за забруднення навколишнього природного середовища 17 лютого 2011 р. Третьою стороною виступили Аргентина, Китай, Євросоюз, Саудівська Аравія, Великобританія та США. Україна стверджує, що Молдова порушує Статті III: I, III: 2 та III: 4 ГАТТ 1994 [5]. Україна оскаржила прийнятий Молдовою Закон «Про плату за забруднення навколишнього середовища» від 25 лютого 1998 р., який запроваджує два види зборів на імпортовану продукцію. Перший – збір на імпортовану продукцію, використання якої забруднює навколишнє середовище, в розмірі 0,5-5 % від митної вартості імпортованих товарів. Другий - збір на пластик або пакети «Тетра Пак», які містять продукти (за винятком молочних) з мінімально визначеним рівнем пластику від 0,8-3% у пакеті. В результаті, Уряд Республіки Молдова направив на розгляд Парламенту проект змін до Закону, яким передбачається застосування фіксованих ставок екологічного збору з кожної одиниці імпортованого в Республіку Молдова товару в упаковці у розмірі 1,5 % від вартості упаковки.

У відповідь на такі дії зі сторони України, Республіка Молдова подала позов на Україну 3 березня 2011 р., третьою стороною виступили Китай, Тайвань, Колумбія, Євросоюз та США [6]. У своєму позові Молдова просила зібрати комісію для подальших консультацій, стверджуючи, що українська система оподаткування акцизних зборів дискримінує імпортовані молдавські спиртні напої. Молдова переконана, що поправки 2008 р., внесені до Закону № 178 «Про ставки акцизного збору на спирт етиловий та алкогольні напої» від 1996 р., порушують Статтю III: 2 ГАТТ 1994 р., оскільки ставки податків, що застосовуються до вітчизняних товарів є нижчими, ніж ті, що застосовуються до подібних міцних напоїв імпортованого походження (порушуючи національний режим). Як наслідок, Верховною Радою України було прийнято два закони, що зрівняли ставки акцизного податку на коньяки вітчизняного виробництва, що відповідатиме рівню оподаткування побідної продукції імпортованого походження: Закон України «Про запобігання фінансової катастрофи та створення умов для економічного зростання в Україні» від 27 березня 2014 р. та «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законів України щодо посилення контролю за обігом підакцизних товарів та уточнення окремих податкових норм» від 12 серпня 2014 р. Таким чином, з 1 січня 2017 року були припинені дії пільгової ставки акцизного податку на коньяки вітчизняного виробництва та остаточне встановлення

їх на рівні ставки, передбаченої для аналогічних товарів імпортного походження.

Наступний позов, ініційований Україною, був поданий проти Австралії 13 березня 2012 р., третіми сторонами виступали Аргентина, Бразилія, Канада, США, Євросоюз, Індія, Індонезія, Чилі, Китай, Республіка Корея, Нова Зеландія, Сінгапур, Китай, Куба, Мексика, Таїланд та ін. Країни пояснювали свою позицію тим, що австралійські заходи є несправедливими й необґрунтованими обмеженнями торгівлі та порушують ряд положень угод, зазначених нижче. Питання стосувалося певних австралійських законів 2011 р., які встановлюють обмеження стосовно торговельних марок та вимог щодо упаковки на тютюнові вироби. Україна стверджує, що заходи Австралії, у контексті всебічного регуляторного режиму щодо тютюну, не відповідають: Статті 1, 1.1, 2.1, 3.1, 15, 16, 20 та 27 Угоди ТРІПС; Статті 2.1 та 2.2 Угоди про технічні бар'єри у торгівлі; і Статті I, III: 4 ГАТТ 1994 р. [7]. Гватемала попросила приєднатися до консультацій 22 березня 2012 року. Норвегія та Уругвай просили приєднатися до консультацій 23 березня 2012 року. Бразилія, Канада, Європейський Союз, Нова Зеландія та Нікарагуа просили приєднатися до консультацій 26 березня 2012 року. А через три роки, 29 травня 2015р., відповідно до статті 12.12 Домовленості про правила і процедури врегулювання торгових суперечок Україна подала запит про зупинення роботи Групи експертів.

Цікавий досвід Україна здобула в процесі торговельної суперечки з Японією. Запит на проведення консультацій був поданий 30 жовтня 2013 р. Треті сторони – ЄС, Індія, Корея, Росія, Туреччина, Австралія та США [8]. Конфлікт відбувся на базі захисних заходів щодо деяких легкових автомобілів незалежно від країни походження та експорту. Японія стверджує, що заходи не відповідають: Статті 2.1, 3.1, 4.1 (a), 4.1 (b), 4.2 (a), 4.2 (b), 4.2 (c), 5.1, 7.1, 7.4, 8.1, 11.1 (a), 12.1, 12.2 та 12.3 Угода про гарантії; і Статті II: 1 (b) та XIX: 1 (a) ГАТТ 1994. Орган Вирішення Спорів постановив про скасування захисних заходів щодо імпорту легкових автомобілів від 30 вересня 2015 р.

Починаючи з 2015 року Україна має новий етап торговельно-економічних відносин з Російською Федерацією, котрі спричинили чимало суперечливих стосунків за короткий проміжок часу.

Ініціатором першої торговельної суперечки виступила Росія, коли 7 травня 2015 р. був поданий позов проти України стосовно

антидемпінгових заходів на імпорту аміачної селітри та нітрату амонію строком на 5 років у розмірі мита на рівні 20,51% - 36,03%. Треті сторони - Аргентина, Австралія, Бразилія, Канада, Колумбія, Китай, США, ЄС, Японія, Казахстан, Катар, Норвегія та Мексика. Російська Федерація вказала на порушення таких статей: статті 1, 2.1, 2.2, 2.2.1, 2.2.1.1, 2.4, 5.8, 6.1, 6.2, 6.4, 6.5.1, 6.6, 6.8, 6.9, 9.2, 9.3, 11.1, 11.2, 11.3 та 18.1 та Додаток II Антидемпінгової угоди; і Стаття VI ГАТТ 1994 року [9]. Група експертів визнала дії української сторони неправомірними. Згодом, Україна подала апеляцію на повторний розгляд справи і Апеляційний орган Світової організації торгівлі відхилив апеляцію України щодо програного Російській Федерації спору про мита на нітрат амонію та аміачну селітру, зазначивши, що українська сторона не надала додаткових фактів, які дозволили б піддати сумніву ухвалене раніше рішення.

Україна на своєму рахунку також має позов до Російської Федерації, датований 21 жовтня 2015 р. Країною були виявлені заходи, котрі впливають на імпорту залізничного обладнання та його частин (вагонів та рухомого складу, стрілочних переводів, інших комплектуючих), походженням з України. Росія застосувала процедуру таким чином, що умови доступу до ринку для українських, російських та європейських виробників залізничної продукції були не однаковими, а дискримінаційними для нашої країни. Україна стверджує, що заходи Росії не відповідають: Статті I: 1, III: 4, X: 3 (а), XI: 1 та XIII: 1 ГАТТ 1994; і Статті 2.1, 2.2, 2.5, 5.1.1, 5.1.2, 5.2.1, 5.2.2, 5.2.3, 5.2.5 та 5.2.6 Угоди про ТБТ (Угода про технічні бар'єри в торгівлі) [10]. До позову долучилися Канада, Китай, ЄС, Індія, Японія, Індонезія, Сінгапур та США. Запровадження такого обмеження, експорт українських залізничних товарів скоротився з більш ніж 1,7 млрд. дол. США у 2013 р., до близько 100 млн. дол. США протягом 2015 р., що завдало величезних збитків економіці України. Внаслідок складного процесуального характеру суперечки, вона розглядалась Апеляційним органом СОТ до 2018 року і, як наслідок, позиції України були задоволені частково: Група експертів СОТ визнала порушення з боку Росії відповідно до статті III:4 ГАТТ 1994 (Національний режим), I:1 ГАТТ 1994 (Загальний режим найбільшого сприяння). Із незадоволених вимог, Група експертів не підтвердила існування систематичного обмеження імпорту з боку Росії, посилаючись на те, що протягом певного періоду часу (квітень 2014 – грудень 2016) ситуація в Україні в частині безпеки була не порівняною із ситуацією в інших країнах.

Не менш гучним видався позов проти Російської Федерації щодо заходів стосовно транзитних перевезень від 14 вересня 2016 р. Порухені статті: V: 2, V: 3, V: 4, V: 5, X: 1, X: 2, X: 3 (a), XI: 1, XVI: 4 ГАТТ 1994, а також із п. 2 ч. I Протоколу про приєднання Російської Федерації [11]. Країни, що виступали в якості третьої сторони: ЄС, США, Бразилія, Індія, Туреччина, КНР, Норвегія, Японія, Канада, Корея, Сінгапур, Парагвай та ін. Україна оскаржила політичну заборону з боку Росії, яка розірвала найкоротший шлях українських товарів на ринки середньої Азії, посилаючись на порушені закони. Розглянувши аргументи сторін, Група експертів СОТ зайняли позицію РФ, стверджуючи, що політична ситуація в Україні у 2014-2015 роках створювала суттєві загрози для національної безпеки РФ. А тому – обмеження транзиту вони не визнали порушенням.

Наступним позовом з боку Росії проти України стосувався обмежень, заборон, вимог та процедур, прийнятих Україною на торгівлю товарами та послугами, а також їх транзиту від 19 травня 2017 р. [12]. Російська Федерація заявила, що ці заходи несумісні з такими статтями: Статті I: 1, II: 1 (a), II: 1 (b), III: 4, IV, V, X: 1, X: 2, XI: 1 та XVII ГАТТ 1994; Статті 2, 3, 5, 7, 8 та додатки В і С до Угоди УПШ (Угода про міжнародні перевезення швидкопсувних харчових продуктів і про спеціальні транспортні засоби, призначені для цих перевезень); Статті 2, 4 та 5 Угоди про ТБТ; Статті 1.2, 1.3, 1.4 (a), 1.5, 1.6, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 5.1 та 5.2 Угоди про ліцензування імпорту; Статті II: 1, II: 2, III: 1, III: 3, XI, XVI та XVII ГАТТ та ін. Конфлікт наразі розглядається, однак Євразійська економічна комісія відкрила повторне антидемпінгове розслідування щодо деяких видів сталевих труб з України.

Україна подала позов на Казахстан 19 вересня 2017 р. Торговельна скарга щодо антидемпінгових заходах на сталеві труби, розташованих на території Казахстану [13]. Українські виробники висловили занепокоєння тим, що антидемпінгове мито в розмірі 18,9% -37,8% не надає українській продукції можливості конкурувати на ринку Євразійського економічного союзу (ЄАЕС). Україна заявила, що ці заходи суперечать: Статті 3.1, 3.4, 3.5, 5.2, 5.3, 6.1, 6.2, 6.8, 8.3, 11.1, 11.3, 12.2 та пункти 3 та 6 Додатку II до антидемпінгової угоди; і Статті VI ГАТТ 1994 року. Російська Федерація подавала заяву аби приєднатися до консультації. Конфлікт наразі розглядається, однак Євразійська економічна комісія відкрила повторне антидемпінгове розслідування щодо деяких видів сталевих труб з України.

Таку ж торговельну скаргу Україна подала проти Киргизької Республіки 17 жовтня 2018 р. [14] та проти Вірменії 17 жовтня 2018 р. [15].

Оскаржувані заходи були прийняті в результаті перегляду антидемпінгових заходів щодо імпорту деяких видів сталевих труб, котрі походять з України та імпортуються на митну територію Євразійського економічного союзу. Україна заявила, що порушуються наступні статті: Статті 9.1, 9.3, 11.1, 11.2, 11.4 та 12.2.2 Антидемпінгової угоди і Стаття VI ГАТТ 1994 р. Конфлікт наразі розглядається, однак Євразійська економічна комісія відкрила повторне антидемпінгове розслідування щодо деяких видів сталевих труб з України.

Україна просила консультацію з Російською Федерацією 13 жовтня 2017 р. стосовно заходів щодо торгівлі соковими продуктами, пивом, напоями на основі пива та іншими алкогольними напоями, кондитерськими виробами, шпалерами та подібним настінним покриттями з України. Це другий запит України на консультації з Російською Федерацією щодо заходів, що стосуються транзиту продукції. Україна заявила, що такі заходи суперечать: Статті V: 2, V: 3, V: 4, V: 5, X: 1, X: 2, X: 3 (a), XI: 1, XVI: 4 ГАТТ 1994 і Пункт 1 частини II Протоколу про приєднання Російської Федерації, ст. 2.1, 2.2, 2.4, 2.5, 2.11, 5.1.1, 5.1.2, 5.2.1, 5.2.2, 5.2.8, 6.1, 10.1 Угоди про технічні бар'єри в торгівлі (ТБТ), ст. 2.2, 2.3, 5.1, 5.2, 5.3, 5.4, 5.5, 5.6, 7, 8 Угоди про санітарні та фітосанітарні заходи (SPS) та ст. 1.1.1 (a), 1.1.1 (f), 1.1.1 (h), 1.3.1, 2.1.1, 2.1.2, 11.1 (a), 11.1 (b), 11.8 Угоди про спрощення торгівлі (TFA) [16]. Суть торговельного спору полягав у тому, що у 2016 році Росія заборонила українським перевізникам провозити товари по території РФ до інших країн, зокрема Казахстану, Киргизстану, Монголії та інших країн Центральної Азії. Україна це рішення оскаржила, проте у СОТ підтримали позицію саме Росії, зазначивши, що країна може вводити обмеження на транзит імпортованих товарів через свою країну під час надзвичайної ситуації в міжнародних відносинах. Таке рішення матиме негативні наслідки для української економіки, адже воно означатиме фактичну втрату Україною ринків Центральної Азії, але треба відзначити, що в СОТ визнають конфлікт між двома сусідніми країнами.

Кількість суперечок в рамках СОТ на рахунку України, пов'язаних із взаємними скаргами країн, протягом 2008–2019 рр. продемонстровано в табл. 2.

2. Загальна кількість взаємних скарг між Україною та іншими країнами-членами СОТ, 2008 – 2019 рр.

Країни	Україна позивач	Україна відповідач
Вірменія	2	-
Республіка Молдова	1	1
Австралія	1	-
Російська Федерація	3	2
Казахстан	1	-
Киргизька Республіка	1	-
Японія	-	1

Джерело: складено автором на основі [4-16].

Україна активно використовує механізм врегулювання суперечок СОТ для захисту національних економічних інтересів. Незначна кількість справ, порушених проти України, свідчить про дотримання нею, при реалізації своєї торговельної політики, ключових принципів вільної торгівлі – добросовісність, прозорість та недискримінація.

Наразі Україна веде переговори щодо укладення угод про вільну торгівлю з Північною Македонією, Туреччиною та Сербією (тимчасово призупинено). Ведеться підготовка до проведення переговорів з Ізраїлем стосовно розширення дії угоди про вільну торгівлю на торгівлю послугами, з Канадою стосовно розширення дії угоди на сфери послуг та інвестицій. Окрім цього, планується імплементація угод про вільну торгівлю з Європейською Асоціацією Вільної Торгівлі (ЄАВТ), Канадою, Північною Македонією, Ізраїлем та Чорногорією [17]. І, аби уникнути з цими та іншими країнами суперечливих торговельних відносин в майбутньому, необхідно покращувати дипломатичні якості та професійні знання правових відносин СОТ представників вітчизняних міністерств та інших органів влади, систематизувати план стратегічного членства нашої країни в СОТ, надавати фахову допомогу українським підприємствам правильно планувати їх торговельну діяльність відповідно до правил Організації.

Висновки. Досліджуючи та аналізуючи досвід України у веденні торговельних суперечок в рамках СОТ у період з 2008 по 2019 роки, виявлено, що найбільше суперечок виникло з Росією після відомих політичних протиріч; країною не було виграно жодної торговельної суперечки, однак частково задовольнялись її вимоги. Тому постає

проблема більш якісного вивчення норм і правил СОТ для вітчизняного уряду та бізнесу аби виявити та уникнути дискримінації як зі сторони торговельного партнера так і з власного боку. Разом з цим вбачається за доцільне покращити дипломатичні здібності у багатосторонніх відносинах в рамках СОТ, це покращить наші торговельні зв'язки та відкриє нові ринки зони вільної торгівлі. Бажано долучатись до торговельних суперечок в рамках СОТ третьою стороною аби спостерігати за процесом їх проведення та отримувати досвід доведення та відстоювання національних інтересів.

Бібліографічний список.

1. Міністерство закордонних справ України. Участь у міжнародних організаціях: [сайт] URL: <https://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/international-organizations/wto>
2. Стадії вирішення торговельних спорів на офіційному ресурсі WTO: [сайт] URL: https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/disputats_e.htm#rfc
3. World Trade Organization. Statistics 1995 - 2019: [сайт] URL: https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/dispu_status_e.htm
4. World Trade Organization. DS411: Armenia — Measures Affecting the Importation and Internal Sale of Cigarettes and Alcoholic Beverages: [сайт] URL: https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/cases_e/ds411_e.htm
5. World Trade Organization. DS421: Moldova — Measures Affecting the Importation and Internal Sale of Goods (Environmental Charge): [сайт] URL: https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/cases_e/ds421_e.htm
6. World Trade Organization. DS423: Ukraine — Taxes on Distilled spirits: [сайт] URL: https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/cases_e/ds423_e.htm
7. World Trade Organization. DS434: Australia — Certain Measures Concerning Trademarks and Other Plain Packaging Requirements Applicable to Tobacco Products and Packaging: [сайт] URL: https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/cases_e/ds434_e.htm
8. World Trade Organization. DS468: Ukraine — Definitive Safeguard Measures on Certain Passenger Cars: [сайт] URL: https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/cases_e/ds468_e.htm
9. World Trade Organization. DS493: Ukraine — Anti-Dumping Measures on Ammonium Nitrate: [сайт] URL: https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/cases_e/ds493_e.htm
10. World Trade Organization. DS499: Russia — Measures affecting the

importation of railway equipment and parts thereof: [сайт] URL: https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/cases_e/ds499_e.htm

11. World Trade Organization. DS512: Russia — Measures Concerning Traffic in Transit: [сайт] URL:

https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/cases_e/ds512_e.htm

12. World Trade Organization. DS525: Ukraine — Measures relating to Trade in Goods and Services: [сайт] URL:

https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/cases_e/ds525_e.htm

13. World Trade Organization. DS530: Kazakhstan — Anti-dumping Measures on Steel Pipes: [сайт] URL:

https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/cases_e/ds530_e.htm

14. World Trade Organization. DS570: Kyrgyz Republic — Anti-Dumping

Measures on Steel Pipes: [сайт] URL:

https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/cases_e/ds570_e.htm

15. World Trade Organization.. DS569: Armenia — Anti-Dumping Measures on

SteelPipes: [сайт] URL:

https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/cases_e/ds569_e.htm

16. World Trade Organization. DS532: Russia — Measures Concerning the Importation and Transit of Certain Ukrainian Products: [сайт] URL: https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/cases_e/ds532_e.htm

17. Міністерствј економічного розвитку і торгівлі України: [сайт] URL: <http://www.me.gov.ua/>

18. Чибісов Д. М. Україна й Світова організація торгівлі: про необхідність запровадження нової навчальної дисципліни: Південноукраїнський правничий часопис. 2010. № 2. С. 284-287.

Яценко О.Н., Ускова Д.С. Опыт Украины в решении международных торгово-экономических споров в рамках ВТО. Теоретически исследовано процедуру решения споров в рамках ВТО. Проанализирован опыт Украины в ведении торгово-экономических споров в рамках ВТО, в частности определены их субъектно - объектную характеристику, систематизированы нарушенные статьи, их последствия. Сделаны выводы о необходимости улучшать дипломатические торгово - экономические отношения со странами; повышать уровень профессиональных знаний и компетенций представителей национальных внешне - экономических органов с целью защиты и улучшения национальных торговых интересов.

Ключевые слова: международная торговля, торговый спор, международные торгово-экономические отношения, Всемирная Торговая Организация, ГАТТ, орган разрешения споров, истец, ответчик, третье лицо.

O. Yatsenko, D. Uskova. Ukraine's experience in international wto trade-economic disputes. The article examines the process of Ukraine's accession to the World Trade Organization, the country's desire to learn foreign markets, to participate directly in the formation of the newest rules of trade on the world market within the framework of the current round of multilateral trade negotiations in order to take into account the national interests of the country in trade and economic cooperation. The WTO Dispute Settlement Procedure is organized: first, within 60 days, consultations take place, then the Expert Groups are created, the report of the Expert Group is disseminated among the parties to the dispute and among the WTO members, the approval of the report by the Dispute Settlement Body, the report of the Appellate Body, Dispute resolution authority. The dispute resolution procedure is conducted for 1 year without appeal, or 1 year and 3 months if the appeal is not heard. It is analyzed that as of today trade disputes within the WTO are being solved and resolved more quickly than in the period from 1995 to 1999. The experience of Ukraine in conducting trade and economic disputes within the Organization is researched and analyzed. Ukraine has participated in trade conflicts within the WTO 13 times: 9 times as a claimant, 4 times as a defendant. The country has been involved more than 36 times as a third party. As a plaintiff, Ukraine filed an application for consultation against Armenia, Moldova, the Russian Federation, Australia, Kazakhstan, the Kyrgyz Republic. As defendant - with the Russian Federation, Moldova, Japan. It is concluded that it is necessary to improve the diplomatic qualities and professional knowledge of WTO legal relations to national representatives, to systematize the plan of our country's strategic membership in the WTO, to provide professional assistance to Ukrainian enterprises to properly plan their trade activities in accordance with the Organization's rules for improving efficiency and positive trade relations - members of the World Trade Organization.

Keywords: international trade, trade dispute, international trade conflict, international trade and economic relations, World Trade Organization, GATT, Dispute Settlement Body, complainant, responden, third party.

Стаття надійшла до редакції: 13.06.2019 р.